

# NORSK VILJE

Nr. 2

6. juni -42.

## NORSK ARBEIDSSAMBAND - EN REDEGJØRELSE.

### ET STUDIEKURS.

For en tid siden ble det avholdt et "studiekurs" på Landsorganisasjonens skole på Sörmarka. Kurset var sammensatt av forrederne innen fagbevegelsen, de såkalte kommissariske formenn og andre nazistiske visergutter. Kursdeltakerne ble delt i arbeidsgrupper og fikk tildelt seg arbeidsoppgaver som gikk ut på å gi en fullstendig utgreiing over de forskjellige organisasjonsledd i et framtidig norsk arbeidssamband. De forskjellige gruppeforslag er siden behandlet i sammenheng og utgjør i dag den fullstедige organisasjonsplan for det påtenkte NORSK ARBEIDSSAMBAND.

DET VAR MENINGEN at 1. mai i år skulle vært dagen for planens gjennomføring, men nazistenes fullstедige nederlag i lærerkonflikten gjorde det umulig for nazistene å gjennomføre planen. Vi kan dermed notere en ny seier for fagfronten. Nazistene nöyet seg med å erkläre 1. mai for "arbeidets dag" og lot "arbeidssambandet" bli liggende, men planen er ikke dermed oppgitt. Dette kommer tydelig til uttrykk i en

### PROTOKOLL FRA MÖTET I LANDSORGANISASJONEN DATERT 14. april 1942 hvor det bl.a. står:

- " Landsleder Odd Fossum ledet mötet og la frem avskrift av Sosial-
- " ministerens skriftlige instruks til ham for ledelsen av den sosiale
- " avdelingen i norsk arbeidssamband. Videre la han frem den godkjente
- " organisasjonsplan for sosialavdelingen. -----
- " Landslederen ga muntlig utgreiing om nyordningen av arbeidslivets
- " organisasjoner og hvilke forberedende arbeider som var gjort for
- " opprettelsen av N.A.S.
- " Fagforbundslederne ble også orientert om hvilken arbeidsplan den
- " sosiale hovedavdelingen ville bli ledet etter, og det ble meddelt at
- " fagforbundene fortsatt ville bli vesentlige organer i det sosialpoli-
- " tiske arbeidet som heretter vil bli organisert i N.A.S. -----

Som avslutning på denne protokollen finner vi følgende interessante opplysning:

- " Forbundsformennene ga énstemmig uttrykk for at stemingen blant de fag-
- " organiserte var slik at en eventuell forordning som fastsetter plikt-
- " medlemskap vil bli vel mottatt. -----

ONSDAG DEN 13. mai blir <sup>vi</sup> så vitne til det komiske skuespillet i Aulaens gamle festsal hvor det mötte representanter for fagorganisasjonen og arbeidsgiverforeningen og folk fra arbeidsplassene. De siste var ganske naturlig i forsvinnende mindretall og tvunget til å möte under trusler. Vi kan av plasshensyn ikke komme inn på hvordan mötet ble sammenkalt, men i rundskriv nr. 70 fra Landsorganisasjonen til forbundslederne blir disse pålagt å "treffe alle forholdsregler" for at Deres organisasjon kan bli representert på mötet". Hvilke forholdsregler som i denne forbindelsen kunne komme på tale, kjenner vi fr. liknende arrangements.

DET HERSKET STOR ENIGHET PÅ MÖTET idet både Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen ga sosialministeren sterke löfter om loyalt samarbeid. Men hvordan kunne det være anderledes? Som kjent er sosialminister Lippestad innsatt som kommissarisk leder av Arbeidsgiverforeningen. At altså Lippestad i Arbeidsgiverforeningen gir sosialminister Lippestad sin tilslutning finner vi höyst naturlig, og at nazisten Fossum i Landsorganisasjonen leser opp en loyaltetserkläring og gir löfter om samarbeid går også an, MEN når vi samtidig får rede på at den samme loyaltetserkläringen er skrevet av sosialminister Lippestad -- Ja, Hva da? -- Vi har ennå

evnen til å le her i landet.

MEN FORESTILLINGEN HADDE OGSÅ SINE ALVORLIGE SIDER. Forrederne har gjennom sine siste erfaringer innsett at en omlegning av taktikken har vært nødvendig. Istedenfor som tidligere å støtte seg til de tyske bajonetter og tvinge sin vilje gjennom hemningsløst, søker de nå ved å gå alle mulige krokveier å fange inn de norske arbeidere og funksjonærer. Hensikten er nå åpenbart den å søke å gjøre folk førtrolig med tanken på et arbeids-samband og på den måten lure det inn på de fagorganiserte. Tiden er nå inne til å vise forrederne at de tar feil også på dette punktet.

#### HVA ER MENINGEN ?

Hva kan så meningen være med alt dette bråket fra nazistenes side om å danne et Arbeidssamband? Vi er klar over at arbeidet ligger på linje med det som er nazistenes opfatning når det gjelder å legge grunnlaget for et nasjonalsosialistisk Norge, men vi tror også at det ligger andre og mere aktuelle årsaker til grunn.

Vi fikk en forsmak på dette da Lippestad i sitt foredrag på møtet i Aulaen tok opp spørsmålet om mobilisering av mannlig arbeidskraft til tyskerne? Det finner man sted en sammenblanding av forskjellige faktorer for å gjøre forholdene mest mulig uklare, og på den måten gjøre arbeidet lettere når det gjelder oppfyllelsen av de tyske krav. Når saken med et arbeidssamband reises i denne forbindelse, kan det ikke bety annet enn at man er i ferd med å skape nye organer for øket utbytning av de norske arbeidere til fordel for den tyske okkupasjonsmakt. Dette er et meget alvorlig punkt, og vi skal annet sted i avisen komme tilbake til spørsmålet om vår holdning til disse forhold.

En annen årsak til at nazistene er så ivrige når det gjelder dannelsen av arbeidssambandet er av mere "quislingsmessig" karakter, men derfor alvorlig nok. Arbeidssambandet skal danne grunnlaget for et sakalt riksting. Som kjent skal rikstinget bygges opp på laugsordningen, det vil si at representantene består av utsendinger fra de enkelte grener innen næringslivet. Vi må derfor gå ut fra at når Arbeidssambandet er dannet, blir det neste skritt dannelsen av rikstinget.

Rikstinget skal så gi quisling utstrakte fullmakter etter mønster av "den tyske riksdag", og på den måte gi et forfatningsmessig grunnlag for det nye styret i Norge. Deretter skal det følge fredsslutning med Tyskland o.s.v. Og det blir neppe grenser for hva disse folk vil finne på som handler etter prinsippet "Jo galere jo bedre". Selvsagt vil dette ikke bli noe annet enn et politisk sirkus, men det kjedelige er at ærlige norske arbeidere kan risikere å bli tvunget med i dette sirkuset og under trusler om både det ene og det andre komme til å måtte stemme for ting som de ellers aldri kunne tenke seg muligheten av. Det er en slik utvikling som dette vi må bekjempe så langt våre evner rækker helt fra første stund.

Vi er fremdeles medlemmer av en organisasjon som vi selv har skapt, men vi finner oss ikke i at forrederne skalter og valter som de vil og til og med innbiller seg at norske arbeidere ikke skjønner deres skumle spill. Vi akter å bekjempe disse ting med de midler vi rår over.

Avskrift av:

Rundskriv nr. 79 fra Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

K o n f i d e n t i e l t.

Oslo, den 22. mai 1942.

Til samtlige forbund og samorganisasjoner.

Tillitsmenn og funksjonærer i fagorganisasjonen som arresteres.

I alle tilfeller hvor tillitsmenn og funksjonærer tas i forvaring av politiet, såvel av det norske som det tyske politi, blir vedkommende å betrakte som fratrudd sin stilling i fagorganisasjonen. Forsåvidt spesielle forhold foreligger som gjør at den enkelte komissar anser det ønskelig å fravike denne bestemmelse, må det konfereres med meg.

Heil og Sæl Odd Fossum (sign.)

Erling Olsen (sign.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
X NORSK VILJE X  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NAZISTENES TAKTIKK ER GREI NOK. De har triste erfaringer fra arbeidet med å organisere Lærersambandet, og de søker nå å gå andre veier. Ved å lirke N.A.S. inn på de fagorganiserte mener De å kunne unngå samlet motstand. De forsøker å gi det hele et skinn av frivillighet. Det er om å gjøre å få folk til å tro at N.A.S. vokser fram på grunn av et behov som er tilstede. Derfor kvier nazistene seg for å tvinge gjennom sambandet ved forordninger eller såkalte lover.

KONTINGENTSPØRSMÅLET ER DERFOR KOMMET I EN NY STILLING. Å betale sin fagforeningskontingent punktlig har alltid vært en selvfølge for de fagorganiserte arbeider. Men vi skulle tro at forrederne i fagorganisasjonen er blitt kjent med at arbeiderne er av en annen oppfatning, når de ikke selv får styre og stelle med den organisasjonen som de selv har bygget opp. Men heretter skal dette bli enda klarere, og hvis nazistene innbillier seg at arbeiderne går med på å betale kontingenten frivillig til et såkalt "arbeidssamband", så skal de få erfare at de har tatt feil enda en gang.

VI ER KJENT MED at en del av de kommissariske formenn har sendt ut kravbrev hvor de truer med DET TYSKE POLITI, og i den forbindelse vil vi

VI UNDERSTREKE at om det blir gjort, så er det regulær angivervirksomhet som kommer inn under straffelovens strenge bestemmelser for denslags ting. Saken står nå slik at om nazistene vil at kontingenten skal komme inn, så må de sørge for å få juridisk hjemmel for en slik inndrivning. De norske arbeidere vil ikke på frivillig basis betale penger til en organisasjon som arbeider på et grunnlag de ikke kan verkjenne seg. Sett under denne synsvinkel er der intet illegalt ved den sabotering av kontingentinnbetalingen som griper om seg på arbeidsplassene.

SKIKKELIGE FOLK PÅ FAGFORENINGSKONTORENE bør også ta sin stilling opp til overveielse. Det er en kjensgjerning at så lenge de sitter på kontorene, er de overmåte nyttige for de udugelige kommissariske formenn, ikke minst i samband med de vanskelige organiseringen av N.A.S. byr på. Derfor må enhver som på noen måte kan det søke å komme ut av sin uholdbare stilling.

-----  
KRIGSKRONIKK:  
-----

Slaget ved Kharkov er slutt uten at det har funnet sted noen forskyvning i frontlinjene. Tyskerne gjør krampaktige tiltak for å gi uttrykk for at slaget resulterte i en overveldende tysk seier, mens russerne på sin side karakteriserer de tyske oppgaver som latterlige. Hvis vi skal ta standpunkt til de oppgaver som tyskerne har sendt ut, kan vi ikke unngå å minnes de uttalelser fra ansvarlig tysk hold som fremkom den 9. oktober 1941 og hvor det ble sagt fast at DEN RØDE ARME var knust.

Hvorom allting er, slaget var usedvanlig hårdt og ble preget av den veldige innsats av mekaniserte våpen. Tapene for begge parter må ha vært store. Dette er den ene side av saken, den andre er at slaget må bedømmes ut fra den strategiske stilling de to motstandere befinner seg i. Russernes stilling er god, de kan ligge på defensiven og konsentrere seg om å holde stillingene. Det er nok for dem, men det samme er ikke tilfelle for tyskernes vedkommende. De må frem, uoppholdelig frem til Kaukasus og oljen, og det er dette som er hindret i Kharkovslaget. Tyskerne har brukt store mengder kostbart materiell, tusener av soldater er gått tapt og planene kulakastet. Og sett på det grunnlaget som i denne forbindelse  
(forts. side 6)

### Tyskerne krever arbeidskraft.

26. mai var det innkalt til orienterende møte i Arbeidsgiverforeningen i anledning av at de tyske myndigheter har krevet 20.000 mannlige arbeidere til festningsarbeider på den norske kyst, til jernbanearbeide, veiarbeide og annen anleggsvirksomhet. Orientering ble gitt av direktør Erlandsen, av direktør Jackbo i Arbeidsgiverforeningen og av minister Lippestad.

Der vil bli innkalt øyeblikkelig (i de første dager) 5000 mann som skulle reise straks. De som blir innkalt får et brev med beskjed om å møte på jernbane eller dampskip til bestemt klokkeslett og får beskjed om hva de skal ta med av arbeidsklær etc. Foreløpig skal disse 5000 reise, deretter 10.000 og tilslutt ytterligere 5.000. Arbeidet vil være foreløpig i 3 måneder, men kan eventuelt utstrekkes til 6 måneder. For å tre inn på plasser som blir ledig skal der avgis kvinnelig arbeidshjelp, både av arbeidere og funksjonærer.

Alle må være forberedt på ikke å få sin ferie i år. Der vil først og fremst bli tatt folk fra bedrifter og butikker og kontorer hvor der er eller har vært innskrenket arbeidstid, dessuten fra sådanne bedrifter som ikke er livsviktige. De mannlige sporvogns- og togkonduktører vil bli utskiftet med kvinnelige, likeså innenfor innefor hotell- og restaurantnæringen.

Gjennomsnittlig vil bli innkalt 1/5 av arbeidere, 1/3 av handelsens folk og av selgere 100 %.

Det opplyses at det foreløpig ikke var tale om å sende norske ~~xxxixixixix~~ til arbeid i Tyskland. Berlin hadde krevet det, men Reichskommissariatet hadde avvist dette og sagt at det tvertimot måtte få flere folk herop. Det er også kommet en del tyske og danske arbeidere herop, samt krigsfanger, og hvis det kan gå så vidt at Tyskland skulle ha flere arbeidere, så måtte disse utlendinger sendes nedover først.

Lønnen for arbeidet vil bli 1/33 til 1/43 i timen og der var ikke anledning til for arbeidsgiveren å gi tilskudd. Men herom vil det komme nærmere meddelelse siden. Det skulle først og fremst av de mannlige arbeidere tas de som legemlig egnest seg til anleggsarbeid. Det ville ikke bli tatt hensyn til om de hadde vært på frivillig jordbruksarbeid.

Innkallelse vil tre i kraft i alle virksomheter med mere enn 5 arbeidere, og funksjonærer. Hvis der ikke kan oppnås at bedriftsledelsen sammen med tillitsmennene kan enes om hvem som bør utpekes, vil arbeidsformidlingen utpeke velkomne personer, og hvis det ikke blir nok, vil tyskerne selv utpeke dem. Eventuelt vil der bli slått sammen to eller flere bedrifter for på den måten å spare arbeidskraft. Der vil også kunne gås til hel stengning av en del bedrifter.

Arbeidere og funksjonærer som innkalles, har krav på å komme inn i sine stillinger igjen.

Det vil bli tale om personer mellom 17 og 45 år. Det vil i første omgang bli tatt hensyn til sosiale forhold, sykdom o.lign.

### Matsituasjonen.

Den sakalte medisinaldirektør dr. Østrem holdt fredag den 22. mai et foredrag i Universitetets Aula om den norske folkehelsen. Dr. Østrem snakket typisk nok i det alt vesentlige om tiden som skulle komme når krigen engang tar slutt. Om den meget alvorlige ernærings-situasjon som truer med å gi folkehelsen en knekk for generasjoner framover hadde tåleren lite positivt å si. Det er en kjensgjerning som legger det tyngste ansvar på de nazistiske myndigheter at underernæringen med alle dens følger griper stadig mer om seg i folket vårt. Det kommer stadig rapporter om at folk bryter sammen på arbeidsplassen på grunn av dårlig og lite nærende kost. Det er mye i det argumentet at krigen ville ha ført

ed seg vansker av denne art unsett om tyskerne hadde besatt landet vårt eller ikke. Men ingen skal komme og fortelle at ikke situasjonen er blitt forverret i uhyggelig grad takket være mangelen på ansvarskjensle hos de tyske og norske myndigheter som har med disse ting å gjøre.

Særlig tydelig kommer dette fram i den mangel på spisepoteter som har lagt seg som en mare over bybefolkningen siden like over nyttår. Vår potethøst i fjor var på omlag 1.200.000 t. Statistikken forteller at vårt normale behov er på omlag 600.000 t. Etter den anselige produksjonsøkning i fjor skulle det altså ha vært mer enn nok poteter utover voren og sommeren i år. Enhver kjenner til hvorledes det i virkeligheten er blitt. Og så røtt det enn kan høres, så skyldes denne situasjon utelukkende slurv og sømmel fra de ansvarlige norske og tyske myndigheters side. Tusener av tonn rekvirerte poteter ble stående på jernbanen i uoppvarmede vogner og ble ødelagt i løpet av noen netter. Så fulgte nye rekvisisjoner og samme ansvarsløse opptreden gjentok seg. Slik er det gått til at mens potene skulle være det vi skulle ha å falle tilbake på når rasjonene på de andre livsviktige varer ble for knapp, så utgjør mangelen på poteter i dag den mest alvorlige manko i kosten for folk i byene.

Det vi har lært av dette er for så vidt ikke noe nytt og uventet. Det bare bekrefter det vi har vist siden 9. april 1940:

De tyske interesser i å nytte ut landet til egne formål kommer i første rekke, dernest kommer som et halebånd de reelle norske interesser.

#### Høye herrer på besøk.

Den 23. mai 1942 fikk Stabekk Middelskole & Gymnasium stort besøk. De som hadde funnet å burde ære skolen med en visitt var ingen ringere enn "ministerpresident quisling", Schanke og Judas Lie. All undervisning ble naturligvis stoppet omgående slik går det jo bestandig når quislingene har noe med skoler å gjøre. Lærerne måtte ta oppstilling og en for en ble de spurt om de vilde gå inn i lærersambandet. Hver onensto en av dem svarte et greit og tydelig "NEI". Det skal dere heller ikke få anledning til ble det svart, hvorefter samtlige ble arrestert. Lærerne ble sendt til Brødtvet og lærerinnene til kvinnofengslot i Åkebergveien. Vi har hørt at folk er forbausset over at slikt kan finne sted, men intet er for vanvittig når det gjelder quislinger enten de er store eller små.

#### EN SVART LØGN OG ET SKJENDIG TILBUD.

Siste nummer av Norsk Arbeidsliv skriver i en omtale av det frekke tilbudet til de norske sjømenn at det minner om da quisling i april dagene 1940, oppfordret de norske soldatene til å innstille fiendtlighetene mot tyskerne. I denne forbindelse sies det at soldatene la våpnene ned på grunn av denne innstillingen. At dette er svart løgn er noe alle hvett, men det sies på en måte som kan miss-oppfattes. Vi husker godt de røde lappene undertegnet av quisling, som ble kastet ned fra tyske fly og som hadde den vanlige teksten: "Skutt blir den som" o.s.v.. Men ikke en ~~stikk~~ norsk soldat fulgte denne oppfordringen. De norske gutter visste hvorfor de var reist ut. De visste hva som var deres plikt i motsetning til slike som f. eks. skribentene i Norsk Arbeidsliv. De som stillte seg til disposisjon for fienden, eller evakuerte til et eller annet sted inntil faren var over.

Leftet til sjømennene om 5.000 kroner om de vil slutte med å sloss for friheten er i klasse med det ovennevnte. Like talentløst og skjendig. Det er så gjennom simpelt og frekkt at kommentarer er helt overflødige. De kjenner den norske sjømann dårlig som tror han stiller seg til disposisjon for gule japsar eller slutter som soldator for lusne 5000.- kroner. Sjømennene vil selv gi det rette svaret på dette tilbudet når de onggng kommer hjem og quislingene kan like gjerne først som sist gjøre seg fortrolig med den tanken at det ikke blir så lange til.

OM REKVIRERINGEN AV ARBEIDSKRAFT.

I tillegg til det vi allerede har opplyst om disse ting er vi blitt kjent med

AT DET DEN 30. MAI KL. 11 ble holdt et møte av Norsk Arbeidsgiverforening i Høyverkk og Industriforeningens lokaler for å gi nærmere orientering om rekvisisjoneringen av arbeidskraft til arbeid for den tyske hærskt.

Det ble gitt beskjed om at en måtte regne med at det vil bli tatt ut 20 % av de beskjeftigede ved hver bedrift. (Det ble ikke sagt at noen spesielle bedrifter skulle holdes utenfor.) Aldersgruppen var fra 18 til 45 år. Kvinner skulle gjøre tjeneste i næringsmiddelindustrien.

Lønnen skulle bli kr. 1.70 pr.t. med fradrag for kost. og arbeidet skulle vare i 3 måneder, muligens 6 måneder. På forespørsel om det kunne bli tale om å senke folk ut av landet ble det opplyst at foreløpig ville en i tilfælde sende de utlendinger som f.t. er beskjeftiget i Norge.

Det ble videre henstillet om at arbeiderne meldte seg frivillig, i motsatt fall ville bedriftene bli kjønnet av dertil kynlige folk.

Krigskronikk, forts. fra side 3.

er det eneste riktige, så er Kharkovslaget et stort nederlag for tyskerne.

Det er sammenheng mellom krigen i Nord-Afrika og på Östfronten. Derfor satte Rommel i gang en ny offensiv den 26. mai. Men også denne offensiv ble et nederlag for tyskerne. Dette må virke som en veldig skuffelse etter alle de forsterkninger de hadde sendt til Libya. Slaget som tok til med stor innsats av tanks, øket i styrke inntil 30. mai. Da var brodden tatt av det tyske framstøtet, og litt etter litt måtte tyskerne rykke vestover, samme vei som de kom fra. Hva den videre utvikling i Libya i sommer vil gi ut på, kan det naturligvis ikke sies noe om, men at tyskerne har lidd nederlag i denne omgang også her, det er sikkert.

De alliertes luftoffensiv over Tyskland har begynt. Köln er bombet med over 1000 fly. Det samme gjelder Essen, Duisburg og andre områder i Ruhr, og det ingen tvil om at hvis dette skal fortsette utover sommeren og høsten, som det er uttalt fra ansvarlig britisk og amerikansk hold, betyr det en kolossal belastning på Tyskland i tillegg til de andre bekyrninger som dette landet nå må være utsatt for.

Ved å legge sammen disse ting, stillingen på Östfronten, ~~XXXX~~ tank-slaget i Libya og luftoffensiven over Tyskland, kan vi ikke komme til annet resultat enn at storkrigens ansikt har endret karakter. Det er slutt på den tiden da det bare var Tyskland som bestemt utviklingen. Lysskjæret fra den nye dag blir sterkere etterhvert .....

SISTE OM REKVIRERINGEN AV ARBEIDSKRAFT.

Det blir opplyst at det er ting som kan tyde på at det blir en utsettelse med å tvangsutskrive arbeidskraft. Dette skal bl. a. skyldes de store vansker som er forbundet med å sette tiltaket ut i praksis. Både når det gjelder å skaffe husrom og mat til så mange som det kan komme til å dreie seg om skal dette være vanskeligheter akkurat nå. En må imidlertid være forberedt på at det blir virkelighet for eller siden. Det kan tenkes at det skal Skapog kunstig arbeidsleshet først, ved å legge ned endel bedrifter for dermed å gi hele saken et større preg av nødvendighet og endog til nytte for de det blir tale om. Vi må imidlertid møte dette alvorlige anslaget fra myndigheternes side med en rolig og kald holdning, og det må sørges for at ingen i et øyeblikks stemning kommer til å foreta overilte skritt.